

Viraston antamat lausunnot ajalla 15.09. - 05.10.2020

162/10.02.04.00/2020, 107/03.00.00/2020

MH § 169

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja suunnittelija Sanna Nikola-Määttä ovat 17.9.2020 antaneet Sotkamon kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SOTKAMON PERKIÖN RANTA-ASEMAKAAVAN LAAJENNUKSESTA

Sotkamon kunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Perkiön ranta-asemakaavan laajennuksesta. Perkiön ranta-asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.1.2009 ja 31.3.2009. Ranta-asemakaava täydentää Iso-Sapsojärven rantayleiskaavaa ja Perkiön ranta-asemakaavan laajennus käsittää Kipinän kiinteistön. Laajennus on 2,42 ha ja siihen kuuluu n. 100 m rantaviivaa. Alueella on alun perin perhekotitoimitaan tehdyt rakennukset, jotka on muutettu matkailukäyttöön. Toimintaa ei voida enää laajentaa poikkeamis- tai rakennusluvilla. Kaavan laajennus mahdollistaisi matkailurakentamisen kehittämistä alueella. Kaavan laatiminen on käynnistynyt maanomistajien aloitteesta.

Ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja kaavaluonnos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) ja kaavaluonnoksessa on huomioitu voimassaolevat maakuntakaavat ja -merkinnät. OAS:n ja kaavaluonnoksen aineistossa on todettu, että ranta-asemakaavan muutosalue sijaitsee matkailun vetovoima-alueen (mv) ja kaupunkikehittämisen (kk) kohdealueen sisällä tai lähellä.

Kainuun liitto tarkentaa, että matkailun vetovoimamerkinällä mv osoitetaan maakunnan matkailu- ja virkistystoiminnan kannalta merkittävimmät aluekokonaisuudet. Niihin sisältyvät matkailukeskusten alueet ja niihin liittyvät virkistys-, suojelu- ja muut alueet, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palveleva laaja kokonaisuus. Kaupunkikehittämisen kohdealue -merkillä kk osoitetaan puolestaan Kainuun maakuntakeskuksena yhteisesti kehitettäviä Kajaanin ja Sotkamon kesustaajamien aluetta.

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan, että ranta-asemakaavan muutosalue osaltaan toteuttaa maakuntakaavan tavoitteita ja on siten maakuntakaavan mukainen."

2) Maakuntajohtaja Pentti Malinen on 25.9.2020 antanut seuraavan sisältöisen lausunnon lausuntopyyntöön koskien hallituksen esitys-

luonnosta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi:

"Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista"

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

- Lähtökohtaisesti sote-uudistus toteutettuna valtion rahoituksella ja nykyistä huomattavasti harvempien järjestäjien toimesta parantaa huomattavasti mahdollisuuksia tehostaa väestön terveys- ja hyvinvointierojen taasoittamista. Tavoitteisiin pääsemisessä on keskeistä huomioida peruspalveluiden vahvistaminen sekä integraatio sosiaali- ja terveydenhuollon perustason ja erikoistason sekä pelastustoimen välillä. Käytännön tasolla muutos parempaan ratkeaa siinä, miten voidaan kohdentaa toimenpiteitä ennaltaehkäisevään toimintaan ja sairastavuudeltaan heikoimmille alueille siis alueellisten terveyserojen tehostettua seurantaa ja resurssien ohjausta eroja tasaavasti.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

- Lähtökohtaisesti kyllä. Etenkin harvaanasutuilla alueilla synergiaa tulee soten ja pelastuslaitoksen toimien yhteensovituksen lisäksi hakea myös muista ympärivuorokautisista palveluista kuten kotihoidosta ja kotisairaanhoidosta. Tärkeää on lisäksi integroida kaikkia julkisesti kustannettuja kuljetuksia keskenään toimialasta riippumatta.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

- Suoraan vaaleilla valitut valtuustot takaavat nykyistä paremmin kansanvaltaisuuden, sillä todellisuudessa kuntien päättäjillä ei ole ollut riittävää vaikutusvaltaa sote-asioissa. Kuntayhtymien päätöksenteossa "demokratia" on ollut välillistä ja käytännössä nimellistä. Kainuun hallintokokouksesta on myönteisiä kokemuksia vaaleilla valittujen päättäjien toiminnasta. Lakiehdotuksessa kuitenkin valtuuston päätösvaltaa rajoitetaan vahvalla valtion ohjauksella.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- Kyllä

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehal-

linnon toteuttamista?

- Kyllä

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- Kyllä

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoinnista. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- Kyllä

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- Kyllä pääosin [Valtion antaessa tehtävän perustuslakiin nojautuen on sen tehtävä huolehtia lähtökohtaisesti myös rahoituksesta. Ehdotuksessa talouden tasapainottamisen säätelymenettely on liian tiukka. Säätelyn tulisi olla kuntalain mukainen. Sen sijaan taloudenohjauksessa tulisi vahvistaa sote-maakuntien mahdollisuutta järjestäjän ja tuottajan erottamista siten, että kustannustehokkuuden arviointi on mahdollista.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

- Kyllä

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- Kyllä [Esitetty sote-palvelujen (ml erikoissairaanhoidon) integraatio mataltaa eri toimintojen välisiä raja-aitoja ja mahdollistaa saumattomammat hoitoketjut.]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- Kyllä pääosin [Säädöksillä yksin ei voida turvata palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuutta. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä osaavan henkilökunnan riittävään saatavuuteen sekä palvelujen tehokkuuden lisäämiseen.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen?”

- Kyllä [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön jakautuminen kuntien ja tulevan sote-maakunnan välille kuvautuu lakiehdotuksen perusteella kannatettavasti ja luo jatkossakin pohjan hyvälle yhteistyölle sote-maakuntien ja kuntien välillä. Maakunnan ja kuntien välistä tiivistä yhteistyötä voisi esityksessä painottaa enemmän; kunnille tulee olla kannustin yhte-tehtäviin. Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen yhteistyössä kuntien kanssa, sen asetuksella säädettävä vähimmäistietosisältö ja huomioiminen sotemaakuntastrategiassa ovat myös kaikki kannatettavia esityksiä.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- Kyllä

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- Kyllä pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- Kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- Kyllä pääosin [Yksityisille palvelun tuottajille pitää määrittää vastuut, joista huolehditaan myös poikkeusoloissa.]

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- Kyllä pääosin [Yhteistyöalueet ovat välttämättömiä; alueiden päätösvalta on oltava mahdollisimman itsenäinen.]

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- Kyllä

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- Ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31§) koko maassa?

- Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- Kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote- maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- Kyllä pääosin

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien koostaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- Kyllä

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

- Kainuun osalta huomiotava pelastusyhteistyö Karjalan tasavallan ja erityisesti Kostamuksen piirin kanssa (Vartiuksen kv. rajanylityspaikan

kautta).

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

- 12 §: Kainuun liitto kannattaa huomioitavaksi Sisäministeriön aloite so-te-maakunnan lisärahoituksen myöntämisestä.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- Kyllä [Kainuun osalta soten ja pelan aluejako on vakiintunut; lisäksi huomattava, että myös toiminnallinen maakunta (työssäkäynti) on yhdenmukainen Kainuussa.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- Kyllä

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulka siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan [Toiminnallisten alueiden tulee olla keskeinen periaate (pl Uusimaa) niin sote-palvelujen kuin aluekehittämisen ja valtion alueellisten toimintojen aluejaolle.]

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- Kyllä pääosin [Aluekehittämisen, maakuntakaavoituksen ja valtion alueellisten toimintojen tulee jatkossakin kuulua kokonaiselle Uudenmaan maakunnalle.]

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- Kyllä

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuolto-
piirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen
tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, loma-
palkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja
kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koske-
va ratkaisu hyväksyttävä?

- Ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada
valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheutta-
mista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus
kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin,
esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustan-
nuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

- Kyllä pääosin

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveyden-
huollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työsken-
televä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen
periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallin-
nossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuol-
lon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymi-
sestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituk-
senmukaisesti?

- Kyllä

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva
sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- Ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen
toiminnan jatkuvuuden sote- maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta.
Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- Kyllä [Aikataulusta ei ole vara löysätä.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele
vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän
numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jo-
ta kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- Kyllä [Sote-maakuntien rahoitusjärjestelmän tulee perustua sote-palvelujen tarpeeseen; rahoitusmallissa tulisi painottaa vielä paremmin terveyserojen kaventamisen tavoitetta.]

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- Ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- Kyllä

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen pelastustoimen tehtävien rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- Kyllä

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- Kyllä pääosin [Siirtymäaikana on kustannusten laskun osalta huomioitava maakunnat, joissa on jo toteutettu laaja-alainen sote-integraatio.]

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- Ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- Kyllä

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä py-

kälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- Ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- Kyllä pääosin [Kriteereiden tulee painottua palvelutarpeeseen ja lisäksi huomioida tavoite terveystarvojen kaventamiseen!]

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitetyt verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

-Kyllä

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

- Yhteisöveron metsäerä tulee säilyttää nykyisellään ja se tulee tilittää kunnalle kokonaisuudessaan. Lakiesityksen mukaan kunnan laskennallista verotuloa laskettaessa otetaan huomioon verontilityslain (532/1998) 3a §:ssä tarkoitettu laskennallinen kunnallisvero, kunnan osuus yhteisön tuloverosta (yhteisövero) sekä 50 prosenttia laskennallisesta kiinteistöverosta. Laskennallista kiinteistöveroa laskettaessa otetaan voimailaitoksis-

ta huomioon vain ydinvoimalaitokset. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että esityksessä kiinteistövero-osuudessa ei oteta huomioon vesi- ja tuulivoimaloita. Näiden osalta kyse on ns. haittaveroista, joiden tilitykset tulee jäädä kokonaisuudessaan kunnalle.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- Kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- Kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- Ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- Ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudella maalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan soite-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- Ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- Ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- Ei [Kainuun liiton näkemyksen mukaan maakuntajaon ja sote-maakuntien aluejaon keskinäinen suhde on lakiluonnoksessa epäselvä ja sitä tulisi täsmentää. Sotemaakunta ja nykyiset maakunnan liitot ovat kansalaisille vaikeasti hahmotettavia kokonaisuuksia ja niiden toiminta saattavat sekoittaa esimerkiksi väestön suuntaan viestittäessä. Uudet sote-maakunnat tulisikin selkeästi erottaa nykyisistä maakuntaorganisaatioista nimeämällä ne selkeästi eri tavalla, molemmissa ei tulisi käyttää sanaa maakunta.]

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- Kyllä pääosin [Aluejakoja ei tule tarkastella vain yhden hallinnonalan (sote) järjestämisen näkökulmasta. Esitetyistä säädöksistä tai niiden säädöskohtaisista perusteluista ei selviä, miten laaja-alaisia selvityksiä sote-maakuntien muutokset edellyttävät. Mikäli sote-maakuntien toiminta-alueita muutettaessa ei tarkastella muutoksen vaikutuksia riittävän laaja-alaisesti, voivat aluemuutoksen välilliset vaikutukset myös sosiaali- ja terveyden huollon ja pelastustoimen järjestämiseen jäädä huomioimatta.]

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

- 1§: Kainuun liiton näkemyksen mukaan maakuntajaon ja sote-maakuntien aluejaon keskinäinen suhde on lakiluonnoksessa epäselvä ja sitä tulisi täsmentää.

Esitysluonnosta sote-maakuntarakennelaiksi muutettaisiin täsmentämäl-

lä sitä maakuntajaon perusteiden osalta, joko lisäämällä maakuntajaon tarkastelun edellytykset lain 1. pykälän 1. momenttiin voimassa olevasta maakuntajakolaista tai vaihtoehtoisesti jättämällä maakuntajakolaki voimaan ja lisäämällä sote-maakuntarakennelakiin viittaus siihen maakuntajaon perusteiksi.

Esitysluonnoksen viidennessä pykälässä esitetyt kriteerit yksin ovat nyt liian kapea-alaisia vain sote- maakuntaa koskevia sivuuttaen, että aluejaot merkitsevät paljon muutakin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen näkökulman.

- 5§: Sote-maakuntarakennelain esitetyn 1.2§:n mukaan ”sote-maakunnan muuttaminen, yhdistäminen tai jakaminen muuttaa 1 momentissa tarkoitettua maakuntajakoa sote-maakuntien muutosta vastaavasti”. Ehdotetussa 5§:ssä tulisi Kainuun liiton näkemyksen tämän takia täydentää. Koska maakuntajako ollaan laissa alistamassa sote-maakuntajakoon, tulisi 5§:ssä selkeästi määrätä sote- maakunnan muuttamisen edellytysten täyttymisen lisäksi myös maakuntajaon edellytyksistä.

Maakunnan alueen edellytyksenä tulee jatkossakin olla, että maakuntaan kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

- Sotemaakunta ja nykyiset maakunnan liitot ovat kansalaisille vaikeasti hahmotettavia kokonaisuuksia ja niiden toiminta saattavat sekoittaa väestön suuntaan viestittäessä. Uudet sotemaakunnat tulisivat selkeästi erottaa nykyisistä maakuntaorganisaatioista nimeämällä ne selkeästi eritavalla, molemmissa ei tulisi käyttää sanaa maakunta. Maakunta tulee ymmärtää aluekäsitteenä; sotealue ja maakunnan liitto sekä valtion aluehallinnon yksiköt voivat ja pääsääntöisesti tulisi toimia maakuntajaon mukaisella aluejaolla.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- Kyllä pääosin [On huomioitava itsehallinnollisuuden toteutuminen ja alueelliset erot.]

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- Kyllä

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaih-

toon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?
- Kyllä

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?
-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- Kyllä pääosin [Maakunnan rahoituksessa todelliset kustannukset ottaa paremmin huomioon.]

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?
-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- Talous

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

- Kainuun liitto kannattaa käsitettä sotealue.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

- Kainuun sotealue.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

- Sotemaakunta ja nykyiset maakunnan liitot ovat kansalaisille vaikeasti hahmotettavia kokonaisuuksia ja niiden toiminta saattavat sekoittaa väestön suuntaan viestittäessä. Uudet sotemaakunnat tulisikin selkeästi erottaa nykyisistä maakuntaorganisaatioista nimeämällä ne selkeästi eri tavalla, molemmissa ei tulisi käyttää sanaa maakunta. Maakunta tulee ymmärtää aluekäsitteenä; sotealue ja maakunnan liitto sekä valtion aluehallinnon yksiköt voivat ja pääsääntöisesti tulisi toimia maakuntajaon mukaisella aluejaolla.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

- Soteuudistus on saatava valmiiksi kuluvalle hallituskaudella.

Parlamentaarinen komitea valmistelee vuoden 2020 loppuun mennessä selvityksen maakuntien verotusoikeusta ja monikanavarahoituksen purkamisesta. Tämän lisäksi käynnissä on parlamentaarinen selvitys aluehallinnosta ja monialaisista maakunnista. On tärkeää, että nämä kokonaisuudet otetaan jatkovalmistelussa huomioon. Monialaisia maakuntien perustamista koskeva jatkovalmistelu seuraavaa hallituskautta varten on tarpeen käynnistää parlamentaarisen työryhmän toiminnan jatkeeksi.

Yhtenä sote-uudistuksen tärkeänä tavoitteena on oltava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Tämä edellyttää toiminnan painotuksen siirtämistä raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön sekä varhaiseen tukeen ja matalan kynnyksen palveluihin."

Lisätietoja lausunnosta nro 1 antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 ja lausunnosta nro 2 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

_____